

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci stěžovatele **A. Ch.**, zastoupeného JUDr. Tomášem Máchou, advokátem se sídlem v Praze 2, Blanická 25/922, za účasti **Národního bezpečnostního úřadu**, se sídlem v Praze 5, Na Popelce 2/16, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 2. 11. 2005, č. j. 5 Ca 225/2004 - 46,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á.**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Stěžovatel kasační stížností napadá v záhlaví označený rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu (dále jen „žalovaný“) ze dne 29. 11. 2004, č. j. 4505/2004-NBÚ/07-SO. Tímto rozhodnutím byla zamítnuta stížnost stěžovatele proti oznámení žalovaného č. j. 34837/2004-NBÚ/PFO-P ze dne 11. 10. 2004, dle něhož stěžovateli nebylo vydáno osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi pro stupeň „Přísně tajné“ podle zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně utajovaných skutečností“).

Stěžovatel označil za důvody kasační stížnosti skutečnosti uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“). Namítá, že městský soud si nesprávně vysvětlil obsah žalobou napadeného rozhodnutí správního orgánu tak, že se stěžovatel v roce 1996 dopustil trestné činnosti. Konstatoval, že městský soud nevzal na vědomí, že trestní řízení bylo v důsledku rozhodnutí o udělení amnestie zastaveno, a proto nikdy nebylo rozhodnuto o jeho vině či nevině. Za pouhou spekulaci stěžovatel označil závěry o tom, zda oprávněně vydal či nevydal finanční prostředky, které obdržel na svůj bankovní účet, a zda jejich část použil ve vlastní prospěch, a proto nebylo nutné, aby tuto skutečnost uváděl v bezpečnostním dotazníku. S ohledem na výše uvedené proto stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření označil kasační stížnost za nedůvodnou. Ve shodě se závěry městského soudu se domnívá, že stěžovatele nelze považovat za bezpečnostně spolehlivou osobu ve smyslu § 18 odst. 2 písm. c) zákona o ochraně utajovaných skutečností, neboť opakovaně (v bezpečnostním dotazníku i při bezpečnostním pohovoru) uváděl zavádějící a nepravdivé informace o trestním stíhání z roku 1996. Má zato, že jeho rozhodnutí i rozsudek městského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy, a proto navrhuje kasační stížnost zamítnout.

Ze správního spisu žalovaného Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti:

Na základě svého souhlasu a žádosti statutárního orgánu Ministerstva zahraničních věcí byl stěžovatel podroben bezpečnostní prověrce IV. stupně podle § 29 zákona o ochraně utajovaných skutečností, na jejímž základě žalovaný nevydal stěžovateli osvědčení pro příslušný stupeň utajení. Z obsahu oznámení o nevydání osvědčení ze dne 11. 10. 2004, č. j. 34837/2004-NBÚ/PFO-P, vyplynulo, že žalovaný u osoby stěžovatele shledal bezpečnostní riziko podle § 23 odst. 2 písm. d) zákona o ochraně utajovaných skutečností spočívající v chování, které může mít vliv na jeho důvěryhodnost, neboť v bezpečnostním dotazníku pro účely bezpečnostní prověrky záměrně uváděl nepravdivé údaje týkající se jeho trestního stíhání v letech 1996 až 1998 pro trestný čin zatajení věci dle § 254 odst. 1 trestního zákona, čímž porušil povinnost navrhované osoby dle § 32 odst. 4 citovaného zákona uvádět v podkladových materiálech úplné a pravdivé údaje. Skutečnost, že stěžovatel byl v souvislosti s poukázáním částky 120 000 Kč na svůj bankovní účet trestně stíhán, stěžovatel následně popřel i při bezpečnostním pohovoru konaném dne 18. 8. 2004 a jako bezpečnostní riziko pak bylo žalovaným vyhodnoceno i samotné jednání stěžovatele, který si po dobu téměř deseti měsíců ponechal na svém bankovním účtu peněžní částku, přestože mu nepatřila, a s jejíž částí navíc neoprávněně disponoval.

Ve stížnosti podané proti oznámení o nevydání osvědčení stěžovatel nesouhlasil s tím, že by při bezpečnostní prověrce zatajil trestní stíhání z let 1996 - 1997. Namítl, že okolnosti tohoto trestního stíhání vysvětlil již v rámci první bezpečnostní prověrky prováděné v roce 1999, na jejíž výsledky nemělo toto trestní stíhání negativní vliv, a osvědčení mu bylo pod č. xx vydáno. Stěžovatel se domníval, že do dotazníku je třeba uvádět pouze ta trestní stíhání, která nastala v mezidobí mezi první a druhou bezpečnostní prověrkou, a uvedení trestního stíhání z roku 1996 proto považoval za bezpředmětné, neboť bylo žalovanému v době provádění druhé bezpečnostní prověrky známo.

Oznámením ředitele ze dne 29. 11. 2004, č. j. 4505/2004-NBÚ/07-SO, byla dle § 75 odst. 5 zákona o ochraně utajovaných skutečností stížnost proti oznámení o nevydání osvědčení zamítnuta. Ředitel v odůvodnění napadeného rozhodnutí poukázal na skutečnost, že stěžovatel v bezpečnostním dotazníku pod bodem 14 - „Vznesená a sdělená obvinění z trestných činů a pravomocná odsouzení (včetně zaházených a amnestovaných)“ uvedl pouze trestní stíhání z roku 1967 týkající se dopravní nehody, přestože žalovanému byla Policií České republiky zaslána zpráva o trestním stíhání stěžovatele pro trestný čin podvodu ukončeného obžalobou u Obvodního soudu pro Prahu 1, který jednání stěžovatele kvalifikoval jako trestný čin zatajení věci a trestní řízení následně zastavil z důvodu amnestie prezidenta republiky. Stejně tak v bezpečnostním pohovoru ze dne 18. 8. 2004 stěžovatel k dotazu žalovaného zmínil pouze trestní stíhání pro dopravní nehodu a k opětovnému dotazu popřel, že by byl trestně stíhán i v jiném případě. Ředitel proto ve shodě se závěry žalovaného uzavřel, že stěžovatel není osobou bezpečnostně spolehlivou, neboť v průběhu bezpečnostní prověrky opakovaně uváděl zavádějící a nepravdivé informace. V úvahu pak bylo vzato i samotné jednání stěžovatele, pro které byl v roce 1996 trestně stíhán. K domněnce stěžovatele, že do bezpečnostního dotazníku je nutno uvádět pouze ta trestní stíhání, která nastala v mezidobí mezi první a druhou bezpečnostní prověrkou, ředitel v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že s touto námitkou nikterak nekoresponduje skutečnost, že stěžovatel v dotazníku druhé bezpečnostní prověrky uvedl trestní stíhání z roku 1967 pro dopravní nehodu, s nímž již byl žalovaný obeznámen. Rovněž námitka stěžovatele, že i trestní stíhání z roku 1996 muselo být žalovanému známo z první bezpečnostní prověrky, a tedy nemělo být hodnoceno jako bezpečnostní riziko při druhé prověrce, nebyla shledána důvodnou, neboť informace, které stěžovatel o tomto trestním stíhání uváděl při první bezpečnostní prověrce, se ukázaly jako nepravdivé, což žalovaný nemohl v době, kdy neměl k dispozici trestní spis, ověřit.

Stěžovatel napadl výše označené rozhodnutí ředitele žalobou u městského soudu, v níž se domáhal zrušení obou ve věci vydaných rozhodnutí. Stejně jako v podané stížnosti stěžovatel poukázal na skutečnost, že o trestním stíhání z roku 1996 informoval žalovaného při první bezpečnostní prověrce, kdy mu osvědčení bylo vydáno. Dále namítl, že není pravdou, že by v průběhu bezpečnostní prověrky zatajoval své trestní stíhání, že by uváděl zavádějící a nepravdivé informace a jeho jediným pochybením bylo nezapsání trestního stíhání do dotazníku z důvodu chybějícího řádného poučení ze strany zaměstnavatele i žalovaného. Bez bližšího upřesnění dále stěžovatel namítl, že ve smyslu zákona o ochraně utajovaných skutečností nemůže obstát ani odůvodnění obou vydaných rozhodnutí ve věci.

Městský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. K žalobní námitce, v níž stěžovatel poukázal na skutečnost, že žalovaného informoval o trestním stíhání v souvislosti s převodem peněžní částky ve výši 120 000 Kč již při první bezpečnostní prověrce, městský soud odkázal na obsah správního spisu, z něhož naopak vyplynulo, že stěžovatel toto trestní stíhání do bezpečnostního dotazníku vůbec neuvedl a že tato skutečnost vyplynula až z bezpečnostního pohovoru provedeného dne 4. 10. 1999, v jehož rámci stěžovatel popsal danou záležitost, avšak v rozporu se skutečností neuvedl, že proti němu bylo v této souvislosti zahájeno trestní stíhání. K tomuto zjištění městský soud konstatoval, že předmětem přezkumného řízení je rozhodnutí vydané na podkladě závěrů učiněných v rámci druhé bezpečnostní prověrky, a nikoli dřívější postup žalovaného, který nemohl být v rozhodování nikterak vázán závěry učiněnými v dříve vedeném řízení. Městský soud dále uvedl, že nebylo možné přijmout

ani námitku týkající se chybějícího řádného poučení, neboť stěžovatel v rámci druhé bezpečnostní prověrky stvrdil svým podpisem v základní části bezpečnostního dotazníku, že byl seznámen s podmínkami a způsobem provedení prověrky, v průběhu bezpečnostního pohovoru mu byly kladeny zcela konkrétní a srozumitelné otázky a z obsahu protokolu o pohovoru vyplynulo, že stěžovateli byl dán dostatečný prostor se ke zjištěným skutečnostem vyjádřit. Z předtištěných požadavků bezpečnostního dotazníku navíc nikterak nevyplývalo, že by nemusely být uváděny údaje z dřívějších bezpečnostních prověrek, což ostatně nekorespondovalo ani s jednáním stěžovatele, který trestní stíhání z roku 1967 pro dopravní nehodu uvedl jak v rámci první, tak i druhé bezpečnostní prověrky. Rovněž zcela nekonkrétní žalobní námitka, že odůvodnění obou rozhodnutí nemohou ve smyslu zákona o ochraně utajovaných skutečností obstát, nebyla městským soudem shledána opodstatněnou. Dle městského soudu jsou obě vydaná rozhodnutí podrobně odůvodněna a obsahují jak skutkové, tak právní závěry, které správní orgány učinily v průběhu řízení. Ze všech výše uvedených důvodů proto městský soud neshledal rozpor napadeného rozhodnutí se zákonem, a proto podanou žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) téhož zákona. Stěžovatel namítá nesprávné posouzení právní otázky soudem, když má zato, že městský soud si zcela v rozporu s principem amnestie vysvětlil obsah žalobou napadeného rozhodnutí správního orgánu tak, že se stěžovatel dopustil trestné činnosti, a proto u něj existuje bezpečnostní riziko dle § 23 odst. 2 písm. d) zákona o ochraně utajovaných skutečností spočívající v chování, které může mít vliv na důvěryhodnost stěžovatele [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]; dále namítá vady řízení před správními orgány spočívající v tom, že skutková podstata, z níž ve svém rozhodování vycházely, nemá oporu ve správním spisu, a městský soud, který ve věci rozhodoval, měl pro tuto důvodně vytýkanou vadu napadené rozhodnutí zrušit [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná.

K námitce stěžovatele ohledně pochybení městského soudu, který ve svém rozhodování nevzal na vědomí, že nebylo pravomocně rozhodnuto o vině či nevině stěžovatele ve věci trestního stíhání z roku 1996, a naopak nesprávně posoudil, že se stěžovatel dopustil trestné činnosti, Nejvyšší správní soud uvádí:

Přístup k utajovaným skutečnostem stát umožňuje pouze omezenému okruhu osob, u nichž s ohledem na důležitost utajovaných skutečností vyžaduje splnění zákonem stanovených podmínek.

Podle ustanovení § 18 odst. 2 písm. c) zákona o ochraně utajovaných skutečností splňuje podmínky pro vydání osvědčení pro stupně utajení „Důvěrné“, „Tajné“ nebo „Přísně tajné“ osoba, která je bezpečnostně spolehlivá.

Za bezpečnostně spolehlivou osobu není dle ustanovení § 23 odst. 1 citovaného zákona považována navrhovaná osoba, u které bylo zjištěno bezpečnostní riziko, za které se podle § 23 odst. 2 písm. d) téhož zákona považuje chování a způsob života, které mohou mít vliv na ovlivnitelnost, důvěryhodnost nebo schopnost skutečnosti utajovat.

Vydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi určité konkrétní osobě je proto přiznáním mimořádného oprávnění a záleží výlučně na správním orgánu, aby na základě a v mezích zákonného zmocnění a v rámci správního uvážení posoudil, zda toto zvláštní oprávnění navrhované osobě přizná, či nikoli. Předmětem správního uvážení je pak posouzení neurčitého právního pojmu „chování a způsob života, které mohou mít vliv na ovlivnitelnost, důvěryhodnost nebo schopnost skutečnosti utajovat“. Je zřejmé, že v rámci tohoto posouzení jsou zjištěné skutečnosti posuzovány individuálně, vždy v úzkém vztahu k osobě posuzované, není možné vymezit určité druhy jednání, které by vždy a v každém případě znemožňovaly vydání předmětného osvědčení. Z tohoto důvodu ustanovení § 23 odst. 2 písm. d) zákona o ochraně utajovaných skutečností neuvádí ani přibližný výčet skutečností, které by vždy měly mít vliv na ovlivnitelnost, důvěryhodnost nebo schopnost skutečnosti utajovat. Správní orgán je povinen v každém jednotlivém případě podrobně a srozumitelně popsat, jakým způsobem hodnotil skutečnosti, které vyšly v řízení najevo, jaké z nich vyvodil závěry, k čemu v řízení přihlédl a co naopak považoval za nerelevantní. Jeho správní uvážení musí být přezkoumatelné, tj. posuzovaná osoba musí mít možnost znát důvody rozhodnutí.

V přezkoumávaném případě žalovaný nevydal stěžovateli osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi pro stupeň utajení „Přísně tajné“, neboť jej neshledal osobou bezpečnostně spolehlivou. Bezpečnostní riziko žalovaný u stěžovatele shledal nejen v jeho jednání spočívajícím v uvádění zavádějících a nepravdivých informací o svém předchozím trestním stíhání z roku 1996 v bezpečnostním dotazníku i pohovoru, ale i v samotném jednání stěžovatele, pro které byl ve zmiňovaném roce 1996 trestně stíhán.

Předně je třeba poukázat na to, že stěžovatel v žalobě nikterak nezpochybnil konkrétní skutkové okolnosti popsané v odůvodnění vydaných rozhodnutí, ani skutečnost, že se dopustil shora popsaného jednání (ponechání peněžní částky na svém bankovním účtu po dobu téměř deseti měsíců, přestože mu nepatřila, dispozice s částí těchto prostředků).

Ve správním spisu je obsažena kopie obžaloby Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 ze dne 30. 12. 1997, sp. zn. 1 Zt 806/95, kopie usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 14. 5. 1998, sp. zn. 6 T 2/98, jakož i kopie usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 7. 1998, sp. zn. 5 To 274/98, všechny tyto písemnosti byly stěžovateli doručeny, tudíž znal jejich obsah. Z těchto podkladů nepochybně vyplynulo, že stěžovatel byl pro uvedené jednání trestně stíhán, této skutečnosti si musel být vědom. V průběhu druhé bezpečnostní prověrky měl stěžovatel k bodu 14 dle zcela jednoznačných instrukcí uvést „vznesená a sdělená obvinění z trestných činů a pravomocná odsouzení (včetně zahlazených a amnestovaných)“, což však neučinil a uvedl zde pouze trestní stíhání z roku 1967 týkající se dopravní nehody. Dle Nejvyššího správního soudu byla tato skutečnost správními orgány a následně městským soudem zcela správně hodnocena jako mající vliv na ovlivnitelnost, důvěryhodnost nebo schopnost skutečnosti utajovat ve smyslu § 23 odst. 2 písm. d) zákona o ochraně utajovaných skutečností. Stěžovatel si měl a musel být vědom významu, který má pro vydání osvědčení řádné, správné a úplné vyplnění dotazníku, na tuto skutečnost byl správním orgánem opakovaně upozorňován. V instrukci k bodu 14 dotazníku je výslovně uvedeno, že zde mají být vypsána nejen pravomocná odsouzení (a to včetně zahlazených a amnestovaných), ale i veškerá vznesená a sdělená obvinění z trestných činů. Tento text není rozporuplný a nepřipouští různé možnosti výkladu, v žádném případě z něho nelze dovodit, že zde mají být uvedeny pouze skutečnosti, které nastaly pouze v určitém časovém úseku. Pokud stěžovatel nesdělil údaje o trestním stíhání pro trestný čin zatajení věci ani při následném pohovoru, kdy mu byla zdůrazněna závažnost těchto informací pro udělení

osvědčení, jsou pochybnosti o jeho důvěryhodnosti ve smyslu § 23 odst. 2 písm. d) zákona o ochraně utajovaných skutečností zcela namístě.

Městský soud v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že i jednání stěžovatele (který věděl, že mu částka zaslaná na jeho bankovní účet nepatří, a přesto ji odmítl vrátit a finanční prostředky z účtu částečně odčerpal) bylo předmětem posouzení žalovaného. Nikoli však z hlediska trestního, jak se mylně domnívá stěžovatel, ale z hlediska hodnocení, zda toto jednání rovněž nepředstavuje bezpečnostní riziko dle § 23 odst. 2 písm. d) citovaného ustanovení.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že není pravdou, že by důvodem pro nevydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi byla skutečnost, že stěžovatel byl v minulosti trestně stíhán; stejně jako není pravdou, že by obsahem rozhodnutí žalovaného i městského soudu bylo řešení otázky, zda stěžovatel spáchal trestný čin či nikoliv. Správní orgány v souladu s příslušnými ustanoveními trestního zákona pohlížely na stěžovatele jako na osobu bezúhonnou, neboť jeho trestní stíhání bylo zastaveno s poukazem na amnestijní rozhodnutí prezidenta republiky. To však neznamená, že jeho jednání, které bylo příčinou trestního stíhání, nemohou správní orgány v řízení dle zákona o ochraně utajovaných skutečností hodnotit jako rizikové ve smyslu § 23 odst. 2 písm. d) uvedeného zákona. V souvislosti s tím je nutno zdůraznit, že správní orgány v daném řízení hodnotily negativně zejména skutečnost, že stěžovatel zmíněné trestní stíhání v dotazníku ani při následném pohovoru nesdělil, přičemž si byl či měl být vědom závažnosti této informace.

Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů shledal posouzení uvedené právní otázky městským soudem zcela v souladu se zákonem a námitce dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nepřisvědčil.

Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítal, že správním orgánem zjištěná skutková podstata nemá oporu ve správním spisu, když skutečnost související s trestním stíháním stěžovatele z roku 1996, tj. zda oprávněně vydal či nevydal finanční prostředky, které mu byly připsány na bankovní účet a s nimiž disponoval, je pouhou spekulací a z toho důvodu nemusela být v bezpečnostním dotazníku uvedena.

K této námitce Nejvyšší správní soud z materiálů shromážděných v průběhu bezpečnostní prověrky stěžovatele, které k trestnímu stíhání jeho osoby pro shora popsany skutek spáchaný v roce 1996 předaly orgány činné v trestním řízení, ověřil, že se stěžovatel dopustil jednání naplňujícího znaky trestného činu zatajení věci dle § 254 odst. 1 trestního zákona a k tomuto jednání se také doznal. Proto ani námitka stěžovatele, v níž poukazuje na pouhou spekulaci ohledně výše popsaného jednání, není opodstatněná. Jak již Nejvyšší správní soud konstatoval výše, správní orgány v průběhu předchozího řízení vzaly v úvahu a posuzovaly uvedené jednání stěžovatele, avšak nikoli z hlediska trestního práva, tj. viny či nevinu, ale z toho hlediska, zda představuje bezpečnostní riziko podle § 23 odst. 2 písm. d) zákona o ochraně utajovaných skutečností. Ani tato námitka proto nebyla shledána důvodnou.

Nejvyšší správní soud nezjistil naplnění žádného z důvodů kasační stížností uplatňovaných stěžovatelem, sám neshledal vady uvedené v ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., když stěžovatel neměl ve věci úspěch a žalovanému správnímu orgánu žádné náklady s tímto řízením nevznikly. Soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2007

JUDr. Radan Malík
předseda senátu

